

Biznes w czasie pandemii

Dla firm w kryzysie uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne

Zmniejszenie obrotów, utrata kontraktów, narastające koszty i niepewność kolejnego dnia – to kluczowe problemy, z jakimi borykają się obecnie przedsiębiorcy. Widmo bankructwa determinuje chęć poszukiwania rozwiązań kompromisowych, mających na celu ocalenie firmy.

PROCEDURY

Maria Boycka-Mroz

Prezes zarządu Kancelarii Prawnej Biznes na Plus

Jednym z narzędzi stanowiących odpowiedź na problemy finansowe przedsiębiorców jest procedura uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, uregulowana w art. 15-25 ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami Covid-19 (zwana speculawą i Tarczą 4.0). Uproszczone postępowanie stanowi swoistą hybrydę dotychczas funkcjonujących z Prawa restrukturyzacyjnego – tj. ustawy z 15 maja 2015 r. Łączy w sobie rozwiązania znane z postępowania o zatwierdzenie układu, przyspieszonego postępowania układowego i postępowania sanacyjnego.

WAŻNY PRZEPIB

Zgodnie z art. 3 ustawy Prawo restrukturyzacyjne, celem postępowania restrukturyzacyjnego jest uniknięcie ogłoszenia upadłości. Przedsiębiorca może to osiągnąć poprzez skorzystanie z procedury polegającej na zawarciu układu o wierzycielami, a także, w przypadku ogłoszenia sanacyjnego, przez zastosowanie działań sanacyjnych przy zachowaniu słusznych praw wierzycieli.

Ochrona majątku przed egzekucją

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne zabezpiecza przedsiębiorcę przed upadłością poprzez możliwość zastosowania szybszego i tańszego od standardowej procedury restrukturyzacyjnej postępowania, dającego sposobność wypracowania porozumienia w zakresie spłaty posiadanych zobowiązań przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony majątku przed egzekucją ze strony, zarówno wierzycieli niezabezpieczonych, jak i zabezpieczonych na mieniu dłużnika. Należy jednak podkreślić, że wiarytelności zabezpieczone na mieniu (np. kredyty, których spłata jest zabezpieczona hipoteką na domu lub mieszkaniu dłużnika), w propozycjach układowych muszą przewidywać pełne zaspokojenie wierzyciela wraz z odsetkami wynikającymi z umowy.

Ponadto, w okresie od dnia ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG) o otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego do dnia jego zakończenia lub umorzenia wszystkie postępowania egzekucyjne zostają zawieszane a nowe nie mogą być wszczęte. W okresie trwania uproszczonej restrukturyzacji obowiązującej zakaz wypowiedziania umów zawartych z dłużnikiem, w tym z tytułu kredytu, najmu, dzierżawy, a także leasingu.

Kolejną zaletą uproszczonego postępowania jest to, że odbywa się w przeważającej mierze bez udziału sądu. Otwarcie postępowania następuje automatycznie poprzez dokonanie ogłoszenia w MSiG. Opłata za zamieszczenie w MSiG ogłoszenia jest stała i wynosi 500 zł.

Uproszczone restrukturyzacja ma ściśle określone ramy czasowe. Przepisy Tarczy 4.0, przewidują, że jeżeli w terminie czterech miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia nie wpłynie do sądu wniosek o zatwierdzenie układu, który jest rozpoznawany według reguł

Art. 4 ustawy Prawo restrukturyzacyjne określa krąg podmiotów, które posiadają zdolność restrukturyzacyjną, a tym samym mogą skorzystać z tej procedury. Są to m.in.:

- 1) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (DzU z 2020 r. poz. 1740);
- 2) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjne nieprowadzące działalności gospodarczej;
- 3) wspólnicy osobowych spółek handlowych ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- 4) wspólnicy spółki partnerskiej.

ogólnych, to postępowanie z mocy prawa umarza się.

Uproszczone postępowanie – raz a dobrze

Zgodnie z art. 15 ust. 2 Tarczy 4.0., z uproszczonego postępowania można skorzystać tylko jeden raz. Należy zatem skrupulatnie oszacować wysokość proponowanych spłat oraz szanse na przekonanie wierzycieli do proponowanych propozycji układowych w stosunkowo krótkim czasie.

Z uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego może skorzystać przedsiębiorca, który spełnia jeden z poniższych warunków:

- Stał się niewypłacalny, czyli wtedy, gdy utracił zdolność do wykonywania swoich wyagalnych zobowiązań pieniężnych, a także, gdy zobowiązania przekraczają wartość jego majątku i stan taki utrzymuje się nieprzerwanie przez okres ponad 24 miesiące;
- Jest zagrożony niewypłacalnością, tzn. wtedy, gdy jego sytuacja ekonomiczna wskazuje, że jeżeli nie podejmie odpowiednich działań, to niedługo w czasie stanie się niewypłacalny.

Zanim postępowanie zostanie otwarte

Przed przystąpieniem do działania w zakresie otwarcia uproszczonego postępowania należy zwerifikować, czy podmiot zainteresowany posiada zdolność restrukturyzacyjną i czy jest on niewypłacalny lub zagrożony niewypłacalnością. Zwerifikowania wymaga również suma wiarytelności spornych, która musi wynosić mniej niż 15 proc. łącznej sumy wszystkich zobowiązań. Dłużnik powinien wiązać ze wskazaniem, które z nich mogą stać się przedmiotem sporu.

W celu skorzystania z uproszczonej procedury, zainteresowany w pierwszej kolejności obowiązująco jest zobowiązany do zawarcia umowy (zgodnie z art. 210 prawa restrukturyzacyjnego) o sprawowanie nadzoru z doradcą restrukturyzacyjnym. Przedsiębiorca od początku powinien mieć moc polegać na fachowym i rzetelnym wsparciu w tym zakresie. Otwarcie postępowania następuje na etapie posiadania opinii sądu na etapie postępowania została ograniczona do rozpoznania wniosku o udzielenie skutków dokonanego ogłoszenia czy umorzenia postępowania. Ponadto, skorzystanie z profesjonalnego doradztwa zapewnia restrukturyzowanemu ochronę w zakresie określenia możliwości przeprowadzenia postępowania, zwerifikowania posiadanej potencjalności oraz skalkulowania zasadności przystąpienia do postępowania. Wynikiem czynności są ważne z uwagi na określona

w specustawie odpowiedzialność odszkodowawczą dłużnika za otwarcie postępowania w złej wierze. Takim działaniem będzie np. świadome otwarcie uproszczonej restrukturyzacji, mimo braku możliwości wykonania układu, wyłączenie po to, aby odwiec ogłoszenie upadłości albo wstrzymanie egzekucji (na przykład w przededniu licytacji nieruchomości). Roszczenie o naprawienie szkody przysługuje zarówno wierzycielowi, jak i osobie trzeciej, która przez działanie dłużnika ponosi szkodę.

W umowie o sprawowanie nadzoru powinny być zawarte elementy dotyczące przedmiotu umowy, obowiązków nadzorcę układu i dłużnika oraz określenie, przez jaki okres ma być sprawowana przez doradcę restrukturyzacyjnego funkcja nadzorczy.

Ograniczenie wynagrodzenia nadzorczy

Kolejną ważną regułą odnoszącą się do założenia ustawodawcy, aby procedura restrukturyzacyjna była tańsza dla przedsiębiorcy, to ograniczenie wynagrodzenia nadzorcę układu. W przypadku mikroprzedsiębiorcy oraz małych przedsiębiorców wynagrodzenie nadzorcę układu, zgodnie z art. 21 Tarczy 4.0, nie może przekraczać 15 proc. wysokości kwoty przeliczonej do spłaty dla wierzycieli, zgodnie z postanowieniami układu. Jednocześnie, gdy kwota przeznaczona dla wierzycieli przekracza 100 000 złotych – to wynagrodzenie wynosi 3 proc. od kwoty przekraczającej wartość 100 000 złotych;

- 500 000 złotych – to wynagrodzenie wynosi 1 proc. od kwoty przekraczającej wartość 500 000 złotych.
- W przypadku prawomocnej umowy zatwierdzenia układu lub umorzenia postępowania, wynagrodzenie nadzorcę układu wynika z jego działań nie może przekroczyć dwukrotności przeciętnego, miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez prezesa GUS).

Co wyróżnia procedurę uproszczoną

Uproszczoną procedurę odróżnia od postępowania o zatwierdzenie układu określonego w ustawie Prawo restrukturyzacyjne, przede wszystkim:

- ochrona przedsiębiorstwa dłużnika, która następuje w momencie ogłoszenia faktu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego w MSiG;
- ograniczenie zarządu własnego dłużnika poprzez wymóg uzyskania zgody nadzorcę na czynności wychodzące poza ten zakres;
- sposób zawarcia układu i jego zakres poprzez umożliwienie objęcia układem wierzycieli rzeczowych, będących jednocześnie wierzycielami osobistymi, bez ich zgody;
- możliwość zawarcia układu na zgromadzeniu zbierania głosów z wykorzystaniem kart do głosowania;
- ograniczenie wynagrodzenia nadzorcę układu, które precyzuje specustawa, niemierzalność podejmowania jakichkolwiek samodzielných ustaleń co do podwyższenia określonej kwoty;
- Istotny jest także fakt odpowiedzialności dłużnika za nadwyżce prawa do wszczęcia postępowania, a tym samym zabezpieczenie szerszego interesu wierzycieli przed celowym wykorzystaniem procedury w celu uniknięcia spłaty zobowiązania czy też uniemożliwienia podjęcia stosownych działań egzekucyjnych.

Bardzo ważny element stanowi wyłączenie odpowiedzialności dłużnika za brak złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie od niego wymagany w przypadku dokonania

Etapy postępowania uproszczonego

PROCEDURY

Przebieg postępowania składa się z kilku podstawowych etapów:

Etap I
Uwzględnia zawarcie umowy z doradcą restrukturyzacyjnym, który będzie realizował funkcję nadzorcę układu. Podstawowymi zadaniami nadzorcę układu jest przygotowanie propozycji układowych, przeprowadzenie samodzielnego zbierania głosów oraz złożenie wniosku o zatwierdzenie układu.

Etap II
Obejmuje dokonanie ogłoszenia o otwarciu postępowania w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG) ze wskazaniem danych dłużnika, dnia układowego oraz nadzorcę układu. W tym miejscu należy wskazać, że dłużnik zachowuje prawo ustalenia dnia układowego, który powinien przypaść nie wcześniej niż 7 dni przed złożeniem wniosku o dokonanie ogłoszenia i nie później niż 7 dni po jego złożeniu.

Etap III
Dotyczy zawiadomienia sądu restrukturyzacyjnego o dokonaniu ogłoszenia. Obowiązkiem nadzorcę układu jest zawiadomienie sądu o dokonaniu ogłoszenia w MSiG o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego w terminie trzech dni od jego dokonania.

Etap IV
Sklada się z przygotowania propozycji układowych oraz zbierania głosów wierzycieli. Istotnym elementem w zakresie postępowania restrukturyzacyjnego pozostaje kwestia szerszego interesu wierzycieli, który wymaga zważenia zarówno interesu dłużnika, jak i kwestii zaspokojenia wyagalnych zobowiązań. Opracowując propozycje układowe i weryfikując możliwości dłużnika należy wziąć pod uwagę kwestie możliwości spłaty zobowiązań i zaspokojenia wierzycieli. Przyśpiągając do złożenia i zaspokojenia wierzycieli, nadzorca ma obowiązek przekazać dokumnenty, które są im potrzebne do podjęcia racjonalnej i ekonomicznej decyzji, jak chociażby planu restrukturyzacyjnego czy karty oceny możliwości wykonania układu. Zbieranie głosów może odbywać się w dwóch formach: w trybie korespondencyjnym lub poprzez zgromadzenie wierzycieli zwołane przez nadzorcę układu. Ustawodawca dopuścił możliwość przeprowadzenia zgromadzenia wierzycieli za pomocą elektronicznych środków komunikacji. Niezależnie od sposobu głosowania, układ jest przyjęty, jeżeli wypowie się za nim większość głosujących wierzycieli, mających łączną co najmniej dwie trzecie sumy wiarytelności.

Etap V
Zawiera ostatni element tej procedury, tj. złożenie wniosku o zatwierdzenie układu do właściwego sądu. Sąd wydaje postanowienie o zatwierdzeniu układu w terminie dwóch tygodni. Następuje taki układ jest realizowany z udziałem nadzorcę układu. obwieszczenia o otwarciu postępowania uproszczonego.

Ochrona przedsiębiorstwa dłużnika rozpoczyna się w momencie obwieszczenia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego i skutkuje również zakazem egzekucji w zakresie kontynuowania już rozpoczętych postępowan. Ponadto, pozostają wykonywanie orzeczeń zabezpieczających, dokonanie potrącen wzajemnych czy wypowiadanie kluczykowych umów, takich jak: kredyty, najem, dzierżawa, leasing. W zakresie tego postępowania ma miejsce również możliwość objęcia układu wierzycieli rzeczowych, nawet w przypadku braku wyrażenia przez nich zgody na to, a, co za tym idzie, również uniemożliwie-